

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ ഷോഡശാധികശതതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ഷോഡശാധികശതതമഃ സർഗഃ ||

വൃദ്ധേന കുലപതിനാ സഹ ബഹുനാം മൂനീനാം ചിത്രകൂടം
ത്യക്ത്യാൻയസ്തിനാശ്രമേ ഗമനം

പ്രതിയാതേ തു ഭരതേ
വസൻ രാമസ്തദാ വനേ |
ലക്ഷയാമാസ സോദ്യേഗ -
മമൗത്സുക്യം തപസ്വിനാം || 2.116.1 ||

യേ തത്ര ചിത്രകൂടസ്യ
പുരസ്താത് താപസാശ്രമേ |
രാമമാശ്രിത്യ നിരതാ -
സ്താനലക്ഷയദുത്സുകാൻ || 2.116.2 ||

നയനൈർഭ്രുകുടീഭിശ്ച
രാമം നിർദിശ്യ ശങ്കിതാഃ |
അൻയോൻയമുപജൽപന്തഃ
ശന്നൈശ്ചക്രൂർമിമഃ കമാഃ || 2.116.3 ||

തേഷാമൗത്സുക്യമാലക്ഷ്യ
രാമസ്ത്യാത്മനി ശങ്കിതഃ |
കൃതാഞ്ജലിരുവാചേദ -
മൃഷിം കുലപതിം തതഃ || 2.116.4 ||

ന കശ്ചിദ് ഭഗവൻ കിഞ്ചിത്
 പൂർവവൃത്തമിദം മയി |
 ദൃശ്യതേ വികൃതം യേന
 വിക്രിയന്തേ തപസ്വിനഃ || 2.116.5 ||

പ്രമാദാച്ചരിതം കിഞ്ചിത്
 കച്ചിന്നാവരജസ്യ മേ |
 ലക്ഷ്മണസ്യർഷിദിർദൃഷ്ടം
 നാനുരൂപം മഹാത്മനഃ || 2.116.6 ||

കച്ചിച്ഛുശ്രൂഷമാണാ വഃ
 ശുശ്രൂഷണപരാ മയി |
 പ്രമദാദ്യുചിതാം വൃത്തിം
 സീതാ യുക്താം ന വർതതേ || 2.116.7 ||

അഥർഷിർജരയാ വൃദ്ധ -
 സ്തപസാ ച ജരാം ഗതഃ |
 വേപമാന ഇവോവാച
 രാമം ഭൂതദയാപരം || 2.116.8 ||

കുതഃ കൽയാണസത്ത്വായഃ
 കൽയാണാദിരതേഃ സദാ |
 ചലനം താത വൈദേഹ്യാ -
 സ്തപസ്വിഷു വിശേഷതഃ || 2.116.9 ||

ത്വന്നിമിത്തമിദം താവത്
 താപസാൻ പ്രതി വർതതേ |
 രക്ഷോദ്യന്തേന സംവിഗ്നഃ
 കഥയന്തി മിമഃ കഥാഃ || 2.116.10 ||

രാവണാവരജഃ കശ്ചിത്
 ഖരോ നാമേഹ രാക്ഷസഃ |
 ഉത്പാദ്യ താപസാൻ സർവാ -
 ജ്ഞനസ്ഥാനനിവാസിനഃ || 2.116.11 ||

ധൃഷ്ടശ്ച ജിതകാശീ ച
 നൃശംസഃ പുരുഷാദകഃ |
 അവലിപ്തശ്ച പാപശ്ച
 ത്യാം ച താത ന മൃഷ്യതേ || 2.116.12 ||

ത്യാം യദാപ്രഭൃതി ഹൃന്ധി -
 ന്നാശ്രമേ താത വർതസേ |
 തദാപ്രഭൃതി രക്ഷാംസി
 വിപ്രകുർവന്തി താപസാൻ || 2.116.13 ||

ദർശയന്തി ഹി ബീഭത്സൈഃ
 ക്രൂരൈർഭീഷണകൈരപി |
 നാനാരൂപൈർവിരുപൈശ്ച
 രൂപൈരസുഖദർശനൈഃ || 2.116.14 ||

അപ്രശസ്തൈരശുചിഭിഃ
 സമ്പ്രയുജ്യ ച താപസാൻ |
 പ്രതിഘ്നന്ത്യപരാൻ ക്ഷിപ്ര -
 മനാർയാഃ പുരതഃ സ്ഥിതാൻ || 2.116.15 ||

തേഷു തേഷ്യാശ്രമസ്ഥാനേ -
 ഷ്വബുദ്ധമവലീയ ച |
 രമന്തേ താപസാംസ്കൃത്ര
 നാശയന്തോൽപചേതസഃ || 2.116.16 ||

അവക്ഷിപന്തി സ്രുഗ്ഭാണയാ -
 നഗ്നീൻ സിഞ്ചന്തി വാരിണാ |
 കലശാംശ്ച പ്രമർദന്തി
 ഹവനേ സമുപസ്ഥിതേ ||2.116.17 ||

തൈർദുരാത്മഭിരാവിഷ്ടാ -
 നാശ്രമാൻ പ്രജിഹാസവഃ |
 ഗമനായാൻയദേശസ്യ
 ചോദയന്ത്യുഷയോദ്യ മാം ||2.116.18 ||

തത് പുരാ രാമ ശാരീരി -
 മുപഹിംസാം തപസ്യിഷു |
 ദർശയന്തി ഹി ദുഷ്ടാസ്തേ
 ത്യക്ഷ്യമാ ഇമമാശ്രമം ||2.116.19 ||

ബഹുമുലഫലം ചിത്ര -
 മവിദുരാദിതോ വനം |
 അശ്വസ്യാശ്രമമേവാഹം
 ശ്രയിഷ്യേ സഗണഃ പുനഃ ||2.116.20 ||

ഖരസ്ത്വയുപി ചായുക്തം
 പുരാ രാമ പ്രവർത്തതേ |
 സഹാസ്മാദിരിതോ ഗച്ഛ
 യദി ബുദ്ധിഃ പ്രവർത്തതേ ||2.116.21 ||

സകലത്രസ്യ സന്ദേഹോ
 നിത്യം യുക്തസ്യ രാഘവ |
 സമർഥസ്യാപി ഹി സതോ
 വാസോ ദുഃഖമിഹാദ്യ തേ ||2.116.22 ||

ഇത്യുക്തവന്തം രാമസ്തം
 രാജപുത്രസ്തപസ്വിനം |
 ന ശശാകോത്തരൈർവാക്യൈ -
 രവബദ്ധം സമുത്സുകം || 2.116.23 ||

അഭിനന്ദ്യ സമാപൃച്ഛ്യ
 സമാധായ ച രാഘവം |
 സ ജഗാമാശ്രമം തൃക്ത്വാ
 കുലൈഃ കുലപതിഃ സഹ || 2.116.24 ||

രാമഃ സംസാധ്യ ഋഷിഗണമനുഗമനാദ്
 ദേശാത് തസ്നാത് കുലപതിമഭിവാദ്യ ഋഷിം |
 സമ്യക്പ്രീതൈസ്തൈരനുമത ഉപദിഷ്ടാർഥഃ
 പുണ്യം വാസായ സ്വനിലയമുപസമ്പേദേ || 2.116.25 ||

ആശ്രമമൃഷിവിരഹിതം പ്രഭുഃ
 ക്ഷണമപി ന ജഹൗ സ രാഘവഃ |
 രാഘവം ഹി സതതമനുഗതാ -
 സ്താപസാശ്ചാർഷചരിതേ ധൃതഗുണാഃ || 2.116.26 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 അയോധ്യാകാണ്ഡേ ഷോഡശാധികശതതമഃ സർഗഃ ||